

Edyta Zielińska

Determinanty kształtujące popyt na usługi oferowane w stacjach paliw

JEL: L91 10.24136/atest.2018.509

Data zgłoszenia: 19.11.2018 Data akceptacji: 15.12.2018

Treścią artykułu była charakterystyka czynników wpływających na kształtowanie się zapotrzebowania na usługi oferowane w stacjach paliw znajdujących w Polsce. Wymieniono i opisano najważniejsze typy stacji paliw, które funkcjonują na terenie naszego kraju. Określono także, które stacje paliw cieszą się największą popularnością wśród klientów i jakie usługi w nich oferowane są najważniejsze dla konsumentów. W celu ustalenia najlepszych obiektów zaplecza technicznego motoryzacji w zakresie dystrybucji, m.in. benzyny, oleju napędowego i biopaliw, analizie poddano największe koncerny paliwowe, tj. PKN Orlen, BP i Grupę Lotos. Najważniejszymi kryteriami oceny tych koncernów były informacje pozwalające na porównanie liczby ich stacji paliw, cen za sprzedawane paliwo ciekłe i gaz LPG oraz usług dodatkowych, tj. karty paliwowe.

Słowa kluczowe: stacje benzynowe, koncerny paliwowe, karty paliwowe.

Wstęp

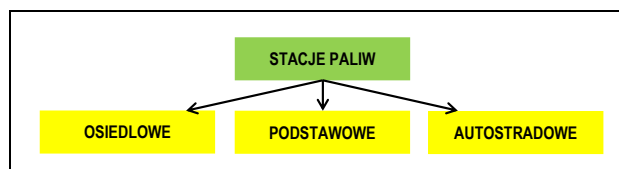
Stacje paliw są obiektami zaplecza technicznego motoryzacji, umożliwiającymi przede wszystkim dystrybucję różnego rodzaju paliw, bez których ani właściciele pojazdów nowych ani używanych nie mogliby eksploatować własnych aut, zgodnie ze swoimi indywidualnymi potrzebami transportowymi. Zakup paliwa jest na pewno najistotniejszym czynnikiem decydującym o popycie na stacje paliw. Stacje paliw są najbardziej dostępnymi obiektami zaplecza technicznego motoryzacji, ponieważ swoją działalność prowadzą najczęściej całodobowo przez wszystkie dni tygodnia i w święta. Oprócz sprzedaży paliw w swojej ofercie handlowej mają także akcesoria motoryzacyjne, płyny eksploatacyjne, artykuły spożywcze, umożliwiają również umycie samochodu, świadczą usługi gastronomiczne, serwisowe i hotelowe [1]. Zakres oferowanych usług przez stację paliw uzależniony jest głównie od jej lokalizacji. Zatem im większy jest popyt w jakimś miejscu na produkty naftowe, przemysłowe, spożywcze i inne dodatkowe usługi, które mogą być realizowane na stacji paliw – tym więcej takich obiektów motoryzacyjnych o rozszerzonej ofercie pojawia się na danym terenie.

Zapotrzebowanie na stacje paliw w Polsce jest bardzo duże, w pierwszym kwartale 2018 r. przybyło, w porównaniu do roku poprzedniego, aż 192 tego typu obiekty. Najwięcej w 2018 r. pojawiło się stacji paliw należących do operatorów niezależnych. Wpływ na rosnącą w naszym kraju liczbę stacji paliw i usługi w nich oferowane może mieć stale zwiększająca się liczba samochodów w Polsce, w czerwcu 2018 r. zarejestrowano o 5185 pojazdów więcej niż w tym samym okresie w roku 2017 [6]. Większy popyt na usługi oferowane w stacjach paliw może być także podyktowany obowiązującym od marca br. w naszym kraju zakazem handlu w niedziele. Przepis ten mógł spowodować, że dla niektórych klientów już nie zakup paliwa był powodem odwiedzenia stacji benzynowej, ale np. artykuły spożywcze, których nie można kupić w niedziele w większości zamkniętych sklepów.

1. Klasyfikacja stacji paliw

Najczęściej spotykanym podziałem stacji paliw jest ten, który uwzględnia oferowane w nich usługi. Biorąc pod uwagę to kryterium

wymienić można stacje osiedlowe o jednym poziomie obsługi, podstawowe o dwóch poziomach obsługi oraz autostradowe o trzech poziomach obsługi (rys. 1) [1,2].

Rys. 1. Podział stacji paliw ze względu na zakres usług [3]

Stacje paliw osiedlowe oferują najmniejszy zakres usług, ponieważ umożliwiają jedynie zakup paliwa. Znajdują się na terenach intensywnie zurbanizowanych, w dzielnicach miast lub na wsi. Ich istotną cechą jest to, że najczęściej dysponują małą powierzchnią, która uniemożliwia ich dalszy rozwój, często też mogą stanowić uzupełnienie dla innych budynków lub obiektów, np. hipermarketów, czy centrów handlowych.

Stacje podstawowe poza dystrybucją paliw, w swojej ofercie posiadają również sprzedaż różnego rodzaju produktów żywnościowych i przemysłowych oraz realizują usługi gastronomiczne. Na tego typu stacjach paliw można dodatkowo skorzystać z myjni samochodowych, ze stacji diagnostycznych umożliwiających przeprowadzenie badań pozwalających na sprawdzenie stanu technicznego auta, a także z serwisów samochodowych naprawiających uszkodzone pojazdy. Stacji paliw podstawowych jest najwięcej w naszym kraju, są lokalizowane wszędzie, gdzie istnieje na nie zapotrzebowanie, znajdują się zarówno w miastach jak i na terenach niezabudowanych.

Stacje autostradowe realizują najwięcej usług spośród wszystkich rodzajów obiektów zaplecza technicznego motoryzacji zajmujących się dystrybucją paliw. Na terenie takiej stacji, która zlokalizowana jest przy autostradach oraz drogach ekspresowych, można wyodrębnić [4]:

- strefę tankowania – która umożliwia zakup paliwa, akcesoriów motoryzacyjnych, płynów eksploatacyjnych i artykułów spożywczych,
- strefę obsługi samochodu – która umożliwia umycie pojazdu, wykonanie badań diagnostycznych lub naprawę uszkodzonego auta,
- strefę obsługi podróżnego – w skład której mogą wchodzić restauracje, bary, motele, punkty informacyjne.

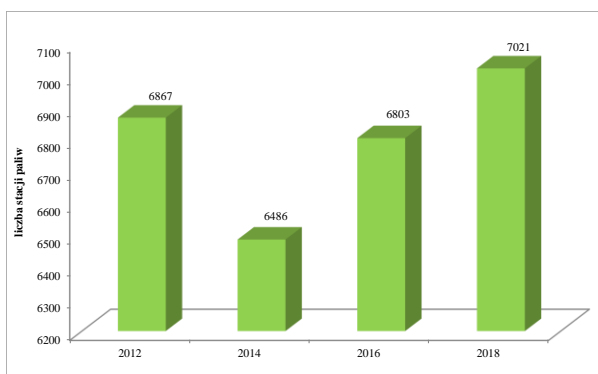
Istotnym czynnikiem pozwalającym na jeszcze jeden podział stacji paliw jest miejsce ich usytuowania. Uwzględniając ten wariant klasyfikacji można wyróżnić stacje paliw przenośne (kontenerowe) oraz stałe (stacjonarne). Stacje paliw przenośne wykorzystywane są do tymczasowego zaopatrywania w produkty naftowe, w naszym kraju przede wszystkim zaspakajają potrzeby Sił Zbrojnych. Jeżeli stacje te znajdują się poza granicami miast mogą być wykorzystywane przy realizacji różnorodnych inwestycji o krajowym znaczeniu, przez statki powietrzne lotnictwa cywilnego, kolejnictwo, a także jednostki pływające żegluga morskiej, jak i śródlądowej.

Z kolei stacje paliw stałe są obiektami zaplecza technicznego motoryzacji, które umożliwiają sprzedaż wszelkich produktów naftowych i nie tylko – wszystkim chętnym. Posiadają wymagane instalacje technologiczne, podziemne zbiorniki magazynowe paliw, na-

ziemne w przypadku gazu, urządzenia do przesyłu oraz rozładunku paliw, urządzenia do wydawania paliw oraz utrzymujące zamknięty obieg ich par, instalacje energetyczne, wodnokanalizacyjne, instalację przeciwpożarową, w tym np. gaśnice, zraszacze. Stacje stałe muszą także posiadać podjazdy, wysepki i zadaszenia o odpowiednich wymiarach uwzględniających rodzaje obsługiwanych pojazdów, urządzenia usługowe oraz pomieszczenia pomocnicze, stanowiska do pompowania opon oraz stanowiska obsługowe rozmieszczone w taki sposób, aby umożliwić bezkolizyjny ruch samochodów [3,4].

2. Zapotrzebowanie na stacje paliw w Polsce

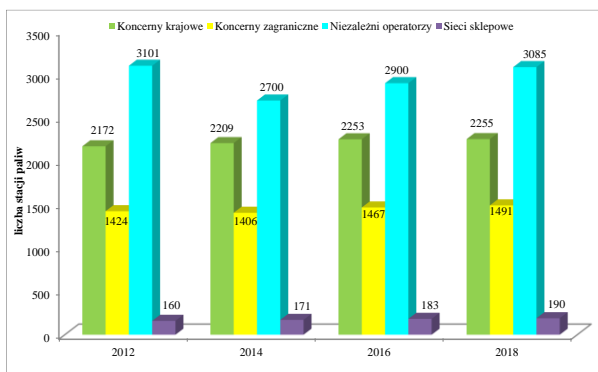
Liczba stacji paliw w Polsce utrzymuje się na podobnym poziomie od wielu lat. Według Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego (POPiHN) w 2012 r. w naszym kraju funkcjonowało około 6867 stacji benzynowych sprzedających co najmniej 2 rodzaje paliw a na koniec czerwca 2018 r. ich liczba wzrosła o 154 tego typu obiekty (rys. 2).

Rys. 2. Liczba stacji paliw w Polsce w wybranych latach [6]

Informacje przedstawione na powyższym wykresie pozwalają na ważny wniosek, że w ocenianych latach tylko w 2014 r. odnotowano zmniejszony popyt na stacje paliw. W 2014 r. liczba obiektów zajmujących się dystrybucją produktów naftowych zmniejszyła o 381 stacji w porównaniu do roku 2012 i była mniejsza o 535 stacji niż w pierwszym półroczu 2018 r.

Na rys. 3 pokazano czyją najczęściej własnością są stacje paliw funkcjonujące w Polsce oraz które koncerny są najbardziej popularne w naszym kraju.

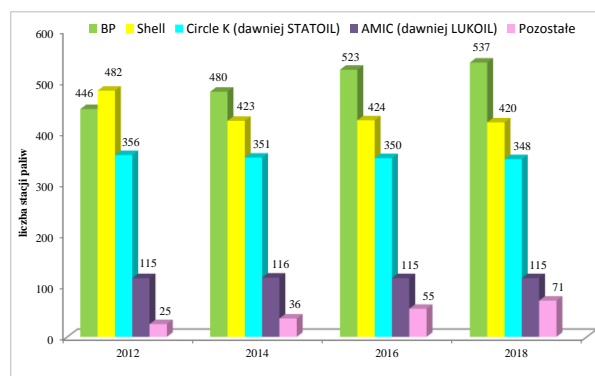

Rys. 3. Liczba stacji paliw w Polsce według właścicieli [6]

Z danych zaprezentowanych na tym rysunku wynika, że właścicielami większości stacji benzynowych działających na terenie naszego kraju są niezależni operatorzy, m.in. ANWIM (MOYA), HUZAR, SLOVNAFT PARTNER, PIEPRZYK, ARTUS oraz DELFIN, ponieważ w ich posiadaniu, na koniec pierwszego półrocza 2018 r., było ponad 3 tys. obiektów umożliwiających zakup przynajmniej dwóch rodzajów paliw. Niezależni operatorzy w naszym kraju mieli 44%

udział w rynku branży paliwowej. Kolejne miejsce w tym zestawieniu zajęły krajowe koncerny paliwowe, tj. PKN ORLEN oraz Grupa LOTOS, które na koniec czerwca 2018 r. miały w sumie 2255 stacji benzynowych i udział w rynku branży paliwowej na poziomie ok. 32%. Dużą popularnością w naszym kraju cieszą się również zagraniczne koncerny paliwowe, ponieważ w sumie pod koniec drugiego kwartału 2018 r. miały 1491 stacji benzynowych. Udział w rynku branży paliwowej zagranicznych koncernów na koniec I połowy 2018 r. wyniósł ponad 21%. Ciekawym wnioskiem wynikającym z rysunku 3 jest także to, że w 2018 r. w porównaniu do 2012 r. liczba stacji paliw zwiększyła się zarówno w koncernach paliwowych krajowych oraz zagranicznych, podobną sytuację można zauważyć także w przypadku operatorów niezależnych i sieci sklepowych.

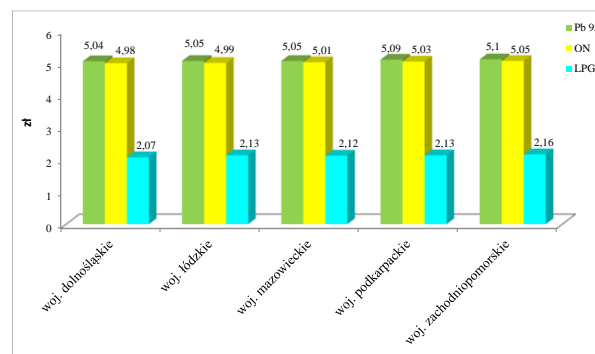
Wśród zagranicznych przedsiębiorstw branży paliwowej liderem posiadającym największą liczbę obiektów zajmujących się sprzedażą produktów naftowych w Polsce jest niewątpliwie brytyjski koncern BP, co pokazano na poniższym wykresie.

Rys. 4. Liczba stacji zagranicznych koncernów w Polsce [6]

Zaprezentowane na rys. 4 wyniki pozwalają na stwierdzenie, że w analizowanym okresie czasu jedynie w BP dostrzec można znaczny wzrost liczby stacji paliw o 91. Ważnym wnioskiem, który można wyciągnąć z powyższego wykresu jest także to, że koncern Shell, który wśród zagranicznych przedsiębiorstw branży paliwowej w Polsce zajmuje drugą pozycję, w pierwszym półroczu 2018 r. miał mniej o 62 stacje paliw w naszym kraju niż w roku 2012 r.

Ważne znaczenie wśród determinantów kształtujących popyt na usługi oferowane w stacjach paliw ma oczywiście cena produktów naftowych. Analizując ofertę stacji paliw funkcjonujących w Polsce można zauważyć znaczne różnice w cenach sprzedawanych paliw. Wpływ na to może mieć wiele czynników, np. do jakiego koncernu dany obiekt należy, w jakim regionie się znajduje, jakie dodatkowe usługi oferuje. Na rys. 5 pokazano średnie ceny wybranych paliw jakie obowiązywały w pięciu różnych województwach naszego kraju pod koniec czerwca 2018 r [2].

Rys. 5. Średnie ceny wybranych paliw w II kwartale 2018 r.

Z wykresu (rys. 5) wynika, że w badanym okresie czasu najtańsze paliwa były na Dolnośląsku, natomiast najdroższe w województwie zachodniopomorskim. Różnica w obu tych regionach, biorąc pod uwagę cenę benzynę Pb 95 wyniosła 0,06 zł za liter, w przypadku ON – 0,07 zł za liter a w przypadku gazu LPG nawet 0,09 zł za liter. Interesujące są też różnice w cenach paliw oferowanych na stacjach benzynowych zlokalizowanych na terenie Podkarpacia i na pewno znacznie bogatszego Mazowsza. Średni koszt nabycia benzyny Pb 95 na koniec czerwca 2018 r. w województwie podkarpackim był wyższy niż na Mazowszu o 0,04 zł za liter, ON był droższy o 0,02 zł za liter, a gaz LPG o 0,01 zł za liter.

Kontynuując analizę cen obowiązujących na stacjach paliw znajdujących się na terenie naszego kraju w tabeli 1 przedstawiono średnie stawki za paliwa ciekłe oraz gaz LPG na koniec czerwca 2017 r. oraz w tym samym okresie roku 2018 [2].

Tab. 1. Średnie ceny paliw w Polsce w wybranym okresie czasu

Okres / Typ paliwa	II kwartał 2017	II kwartał 2018
Benzyna Pb 95	4,69	5,07
Olej napędowy	4,57	5,02
Gaz LPG	2,15	2,12

Jak wynika to z tabeli 1 w bieżącym roku podrożała zarówno benzyna jak i olej napędowy, największy wzrost nastąpił jednak w przypadku ON i wyniósł – 0,45 zł za liter. W przypadku gazu LPG można zauważyć niewielką obniżkę jego ceny o 0,03 zł za liter w 2018 r. w porównaniu do roku 2017.

Aby ocenić jak duże podwyżki za niektóre paliwa nastąpiły w 2018 r. w naszym kraju w zestawieniu z rokiem 2017 w kolejnej tabeli zaprezentowano dane na temat wartości brutto zatankowanych pojazdów samochodowych [2].

Tab. 2. Wartość brutto zatankowanych pojazdów w Polsce (PLN)

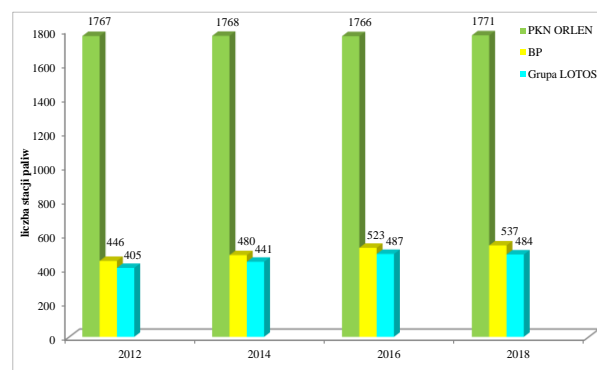
Typ paliwa / Zbiornik	35 l		45 l	
	II kwartał 2017 r.	II kwartał 2018 r.	II kwartał 2017 r.	II kwartał 2018 r.
Benzyna Pb 95	164,15	177,45	211,05	228,15
Olej napędowy	159,95	175,7	205,65	225,9
Gaz LPG	75,25	74,2	96,75	95,4

Z powyższej tabeli można wyciągnąć wniosek, że najczęściej podrożał, w I półroczu 2018 r. w porównaniu do tego samego okresu roku poprzedniego, olej napędowy. W przypadku zatankowania pojazdu ze zbiornikiem o pojemności 35 l oleju napędowego należało się liczyć w roku bieżącym z kosztem o prawie 16 zł większym niż w 2017 r., natomiast w przypadku zbiornika o pojemności 45 l cena ON w 2018 r. wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o ponad 20 zł. Biorąc pod uwagę obniżki cen za gaz LPG w 2018 r. w porównaniu do roku poprzedniego różnice są znikome, ponieważ oszczędności w przypadku zbiornika o pojemności 35 l wyniosły jedynie 1,05 zł, a w przypadku zbiornika o pojemności 45 l – 0,35 zł.

3. Ocena liderów wśród koncernów branży paliwowej w Polsce

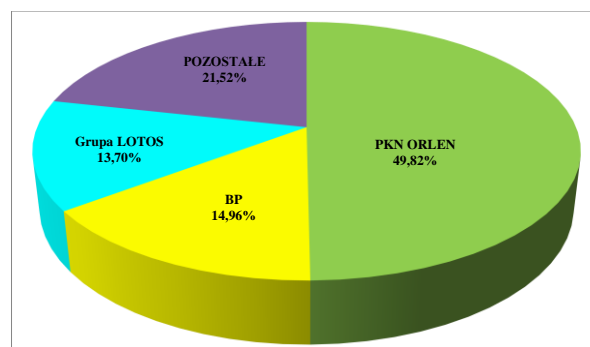
Do najważniejszych koncernów paliwowych w naszym kraju, pod względem posiadanej liczby stacji benzynowych, należą polskie przedsiębiorstwa PKN ORLEN i Grupa LOTOS oraz brytyjska firma BP (rys. 6). Zaprezentowane na rys. 6 dane pozwalają na stwierdzenie, że PKN ORLEN na koniec pierwszego kwartału roku 2018 posiadał ponad trzy razy więcej stacji paliw niż BP czy Grupa LOTOS. Można także na rys. 6 zauważyć, że od 2012 r. najwięcej stacji benzynowych, wśród ocenianych koncernów paliwowych,

przybyło w BP – 91 oraz w Grupie LOTOS – 79, natomiast PKN ORLEN zyskał w tym okresie jedynie 4 nowe obiekty zajmujące się dystrybucją produktów naftowych. Istotny jest również fakt wynikający z rys. 6, że BP było jednym z koncernów paliwowych w naszym kraju, który w analizowanym okresie czasu stale zwiększał liczbę stacji benzynowych.

Rys. 6. Liczba stacji w PKN ORLEN, BP i Grupie LOTOS [5]

Na kolejnym rys. 7 pokazano jak kształtuje się udział ocenianych koncernów paliwowych funkcjonujących w naszym kraju na koniec drugiego kwartału 2018 r.

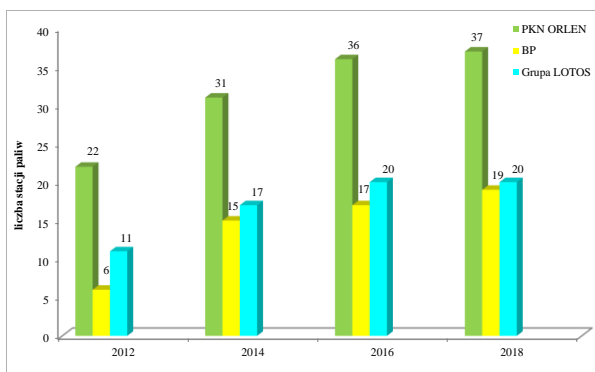
Rys. 7. Rynek paliwowy w Polsce na koniec czerwca 2018 r. [5]

Powyższy wykres potwierdza, że największe znaczenie w realizowaniu usług polegających na dystrybucji produktów naftowych w naszym kraju ma koncern PKN ORLEN, który w I półroczu 2018 r. uzyskał prawie 50% udział w globalnym rynku branży paliwowej w Polsce. Kolejne miejsca zajęły, podobnie jak to było w przypadku liczby stacji benzynowych, koncerny BP oraz Grupa LOTOS. Udział pozostałych sprzedawców paliw w naszym kraju to zaledwie – 21,52%.

Istotnym kryterium pozwalającym na ocenę wybranych koncernów paliwowych jest porównanie liczby ich stacji autostradowych, które w naszym kraju zyskują na popularności ze względu na duży zakres oferowanych usług nie tylko związanych z zatankowaniem auta, ale również z jego obsługą serwisową i diagnostyczną, czy też usług dotyczących zaspokojenia indywidualnych potrzeb kierowców i ich pasażerów (rys. 8). Informacje przedstawione na tym rysunku umożliwiają wyciągnięcie następujących wniosków:

- każdy z ocenianych w niniejszym rozdziale koncernów paliwowych od 2012 r. zwiększył znacznie liczbę stacji autostradowych, co świadczy na pewno o dużym zapotrzebowaniu na takie obiekty motoryzacyjne,
- najwięcej stacji autostradowych w latach 2012-2018 przybyło w PKN ORLEN – 15, kolejną lokatę w tym zakresie zajął koncern BP, który wzbogacił się o 13 tego typu obiektów, natomiast Grupa LOTOS zyskała 9 stacji autostradowych,

- wzrost liczby takich stacji paliw w Polsce ma oczywiście związek z wciąż rozbudowywanymi sieciami autostrad.

Rys. 8. Liczba stacji autostradowych ocenianych koncernów [5]

W celu oceny PKN ORLEN, BP i Grupy LOTOS porównano ceny paliw sprzedawanych na stacjach benzynowych należących do tych koncernów. Wysokość cen za produkty naftowe jest jedną z najważniejszych determinant wpływających na popularność stacji paliw lub jej brak. W tabeli 3 przedstawiono średnie ceny paliw ciekłych oraz gazu LPG, w poddanych ocenie koncernach, pod koniec drugiego kwartału roku 2017 oraz 2018 r. [2].

Tab. 3. Ceny paliw w PLN w ocenianych koncernach paliwowych

Typ paliwa	II kwartał 2017 r.			II kwartał 2018 r.		
	PKN ORLEN	BP	Grupa LOTOS	PKN ORLEN	BP	Grupa LOTOS
Benzyna Pb 95	4,68	4,70	4,67	4,97	5,00	4,97
Olej napędowy	4,76	4,87	4,81	5,06	4,94	4,93
Gaz LPG	2,12	2,14	2,12	2,09	2,11	2,11

Z tabeli 3 wynika, że pod koniec drugiego kwartału 2018 r. nastąpił wzrost cen paliw płynnych, tj. benzyna i olej napędowy w stosunku do tego co było w tym samym okresie roku 2017. Porównując ceny benzyny Pb 95 można zauważyć podobny, we wszystkich ocenianych koncernach, wzrost kosztu zakupu tego paliwa o ok. 0,3 zł. W przypadku ON różnica w cenach jest już znaczna, w PKN ORLEN koszt zakupu tego paliwa pod koniec czerwca 2018 r. w porównaniu do II kwartału 2017 r. wzrósł średnio o 0,3 zł za litr, w Grupie LOTOS zwiększyła się o 0,12 zł a w BP o 0,07 zł. Analizując koszt zakupu gazu LPG można zauważyć spadek cen u każdego z ocenianych koncernów, w PKN ORLEN i BP o 0,03 zł za litr, natomiast w Grupie LOTOS o 0,01 zł za litr.

Liczące się w naszym kraju koncerny, tj. PKN ORLEN, BP, Grupa LOTOS, zajmujące się dystrybucją produktów naftowych, akcesoriów motoryzacyjnych i artykułów spożywczych oferują także swoim klientom karty paliwowe pozwalające na szybkie bezgotówkowe rozliczanie się przy zakupach paliwa, towarów, a także przy korzystaniu z innych usług, np. myjni samochodowej. W tabeli 4 przedstawiono porównanie kart paliwowych oferowanych przez oceniane w niniejszym artykule koncerny paliwowe [2]. Z zestawienia pokazanego w tej tabeli można wyciągnąć następujące wnioski:

- każdy z ocenianych koncernów posiada karty paliwowe o zbliżonej ofercie, tj. rabaty na paliwo, możliwość bezgotówkowych transakcji, opłacenia przejazdów płatną autostradą, mostem, tunelem,
- PKN ORLEN mimo iż posiada największą liczbę kart paliwowych, to tylko jedna z nich – OPEN DRIVE – umożliwia dokonywanie transakcji na stacjach paliw za granicą, ale zaledwie w trzech krajach,

- stacje BP oferują trzy różne karty paliwowe w Polsce, które co istotne można wykorzystywać na terenie całej Europy, a w Polsce uznawane są również na stacjach Circle K,
- Grupa LOTOS posiada najmniej kart paliwowych w stosunku do pozostałych ocenianych koncernów, ale jako jedyna firma umożliwia płatność za naprawy uszkodzonych aut, jej karty uznawane są nie tylko na rodzimych stacjach znajdujących się w naszym kraju, ale również na tych należących do sieci Shell.

Tab. 4. Charakterystyka kart paliwowych wybranych koncernów

Koncerny paliwowe	Rodzaj karty	Oferta
PKN ORLEN	FLOTA	dla dużych firm, wymóg zakupu miesięcznie co najmniej 1000 litrów paliwa, uznawana jedynie w naszym kraju, płatność bezgotówkowa.
	OPEN DRIVE	dotychczasowa karta dla właścicieli karty FLOTA, uznawana w Niemczech, Czechach i na Litwie, płatność bezgotówkowa, możliwość wyboru waluty zapłaty (PLN lub EUR).
	BIZNESTANK	dla małych i średnich firm, wymóg zakupu miesięcznie co najmniej 500 litrów paliwa, rabaty wyłącznie na paliwa, zbiórce fakturowanie, płatność gotówkowa.
	MIKROFLOTA	dla małych firm, uznawana w Niemczech, Czechach i na Litwie, zbiórce fakturowanie, płatność za autostrady, brak minimalnych limitów zakupów, płatność bezgotówkowa, również za usługi i towary.
	UPOMINKOWA	rodzaj kary przedpłaconej, dedykowana dla wszystkich, dotyczy zakupu paliwa, towarów, korzystania z usług oferowanych na stacji, płatność bezgotówkowa.
	ZAKUPOWA	rodzaj kary przedpłaconej, dedykowana dla klientów instytucjonalnych jako promocja i reklama, płatność bezgotówkowa.
BP	BP + Aral	dedykowana dla każdego rodzaju floty poruszającej się w Europie, dokładne raportowanie zużycia paliw oraz zakupów i płatności kartą.
	BP Plus	dla średnich i dużych firm, bezugotówkowe płatności za autostrady, bezugotówkowe tankowanie na stacjach BP i Circle K, ale na terenie naszego kraju, dokładne raportowanie zużycia paliw oraz zakupów i płatności kartą.
	BP Komfort Prepaid	dla małych firm, jedna faktura zbiorcza miesięcznie, rabaty na paliwo, możliwość zbierania punktów oraz wymieniania ich na nagrody i zniżki, bezugotówkowe tankowanie na stacjach BP na terenie naszego kraju.

Tab. 4. Cd.

Grupa LOTOS	LOTOS Biznes	<ul style="list-style-type: none"> – dedykowana dla każdej firmy oraz dostosowana do indywidualnych potrzeb klienta, – płatność za autostrady, – rabaty na paliwo, – możliwość rozliczeń po cenach hurtowych, – uznawana na stacjach paliw Shell, ale na terenie naszego kraju, – płatność bezgotówkowa oraz gotówkowa.
	LOTOS-ESSO Card	<ul style="list-style-type: none"> – bezgotówkowe zakupy na terenie Europy, – uznawana na stacjach paliw ESSO oraz stacjach partnerskich, – korzystne terminy płatności, – płatność za autostrady, tunele, mosty i inne opłaty drogowe, – płatność za naprawy pojazdu.

Podsumowanie

Opracowana w niniejszym artykule analiza rynku branży paliwowej w Polsce pozwala na wyłonienie najważniejszych czynników kształtujących popyt na usługi oferowane w stacjach benzynowych. Istotny wpływ na to, z której stacji paliw konsumenci korzystają ma na pewno jej lokalizacja – dogodna dla właścicieli pojazdów oraz jej zakres usług umożliwiający spełnienie oczekiwań klientów. Bardzo ważnym kryterium decydującym o tym, na jakiej stacji paliw kierowca się zatrzyma i zatankuje swój samochód jest cena za oferowane tam produkty naftowe. Na atrakcyjną cenę paliwa może wpływać to, że dana stacja benzynowa jest częścią dużego koncernu, który może sobie pozwolić na większe obniżki niż właściciel tylko jednego tego typu obiektu. Rozszerzony zakres usług realizowanych na stacji benzynowej i uzyskiwany z tego tytułu dodatkowy przychód także umożliwia obniżenie cen za oferowane paliwo. Wśród determinantów wpływających na wybór tej a nie innej stacji benzynowej mają także karty paliwowe dla klientów konkretnych koncernów paliwowych, które umożliwiają uzyskanie rabatów podczas tankowania, wygranie nagród rzeczowych, czy bezgotówkowe dokonanie płatności.

Każdy z ocenianych koncernów paliwowych, tj. PKN ORLEN, BP i Grupa LOTOS, cieszy się dużą popularnością wśród swoich klientów. Potwierdzają to na pewno informacje dotyczące stale rosnącej w tych koncernach liczby stacji paliw. Istotny wpływ na coraz większą w naszym kraju liczbę stacji benzynowych, należących do ocenianych w tym artykule koncernów paliwowych, ma na pewno rosnące zapotrzebowanie na usługi w nich oferowane. Klienci chętnie korzystają z usług realizowanych na stacjach PKN ORLEN, BP i Grupy LOTOS, ponieważ przedsiębiorstwa te przez długie lata funkcjonowania na rynku branży paliwowej wypracowały własną politykę prowadzenia działalności i zdobywania klientów, np. przez zapewnienie dobrej jakości paliwa, świadczenie wszelkich usług na jak najwyższym poziomie spełniającym potrzeby klientów, oferowanie pakietów lojalnościowych w postaci kart paliwowych

umożliwiających tańsze tankowanie. Stacje benzynowe należące do wszystkich koncernów funkcjonujących w naszym kraju świadczą podobne usługi, posiadają wymagane wyposażenie aparaturowo-sprzętowe i odpowiednio wykwalifikowaną kadrę oraz spełniają wytyczne stawiane wszystkim producentom paliw i właścicielom obiektów zajmujących się dystrybucją produktów naftowych.

Bibliografia:

1. Biedrońska J., Figaszewski J., Kozak K., Lisiak A., Mikoś-Rytelek W., *Projektowanie obiektów motoryzacyjnych*. Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2010.
2. Skalniak Z., *Analiza usług oferowanych przez koncerny paliwowe w Polsce*. Praca magisterska Politechniki Rzeszowskiej (promotor: Edyta Zielińska), Rzeszów 2018.
3. Zielińska E.: Wymagania dotyczące obiektów zaplecza motoryzacyjnego w zakresie zaopatrywania pojazdów w paliwa w Polsce. Czasopismo „Technika Transportu Szynowego”, Nr 12/2015.
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz.U. 2005 nr 243 poz. 2063).
5. Źródła internetowe dotyczące koncernów branży paliwowej, tj. PKN ORLEN S.A., BP, Grupa LOTOS: www.orlen.pl, www.bp.com.pl, www.lotos.pl.
6. Źródła internetowe Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego w zakresie liczby stacji paliw w Polsce w latach 2011-2018: www.popihp.pl/stacje_paliw.php

Determinants of demand for services offered at gas stations

This article describes factors that affect the demand for services offered at the gas stations in Poland. Main types of gas stations that operate within the country are listed and characterised. It is also determined which gas stations are the most popular among the customers and which services rendered are the most important for the consumers. To decide which facilities providing technical resources for automotive sector in terms of distribution of, among others, gasoline, diesel fuel and biofuels are best, major oil and gas corporations, i.e. PKN ORLEN, BP and Grupa LOTOS are analysed. The main criteria of assessment of these corporations is information that allows to compare the number of their gas stations, prices of liquid fuel and LP gas and additional services, i.e. fuel cards.

Keywords: gas stations, oil and gas corporations, fuel cards.

Autorzy:

dr inż. **Edyta Zielińska** – Politechnika Rzeszowska, Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa, Katedra Silników Spalinowych i Transportu; 35-959 Rzeszów, Tel. 17 743-23-58, ezielins@prz.edu.pl